

Totuus voittaa

Aamulla varhain avautuu tehtaan portit. Lapsia, nuorukaisia, neitosta ja vanhoja harmaahapsia vanhuk- sia käy sisään tehtaan portista.

— Mitä mahtanee ajatella tuo kalpea ja hloton joukko, jolle joka aamu samaan aikaan avautuu nuo raskaat rautaportit. Noin synkissä kome- roissa he saavat päivänsä viettää vuodesta vuoteen?.....

Näin ajattelee tehtaan osakkeen- omistajan poika.

— Polkan! Miksi olet nyt niin mietteisäsi? kysyy äiti.

— Oi, äiti! Ajatukseni on lentä nyt kauas yli maailman. Nyt se on pysähtynyt mahtavien tehtaittemme korkeiden savupiippujen luo. Se on pysähtynyt noiden ihmisten luo, joiden elämä on vain raskasta raata- mista ja kärsimystä. Oi miten kolko- koa ja ikävää onkaan heidän eli- määnsä. Kun meille vapaille ihmis- sille nousee aurinko ja paistaa päivä, niin heille laskee aurinko ja alkaa yö. Kuinka syvää säällä tunnen- kaan niitä lapsia kohtaan, joilla vie- lä olisi lapsuus-aika parhailaan. Aika, jolloin pitäisi olla elämä huoli- ta vapaana ja nyt heiltä tuollatavoin riistetään kaikki lapsuuden nautin- not.

Polka vaipuu äänetonniä miettel- siin.

— Sää! sinä vaan osattomia! Ha, Ha! Kylläpä sinä olet mainio las- kemaan pilaa, polkasi!

Nuorimies kohottaa äkkiä päänsä. Hänen silmänsä salamolivat innostuk- sesta.

— Noinko te ajattelette?..... Minä en heitä ainoastaan säällä, vaan mi- nä todella tahdon heitä auttaa. He eivät tarvitse ainoastaan säällä, vaan he tarvitsevat oikeutta.

— Jo riittää! Älä kiusaa vanhem- piäsi tuollaisella.

Isä! Minä kerron teille erään a- sian, jonka todistajaksi juuri äsken sattumalta jouduin. Se liikutti mi- nun mieltäni, etten ole voinut olla jälkeeni ajattelematta.

Eräänä iltana, joku päivä takepe- rin, kullin köyhälistön kaupungin- osassa. Jouduin sinne seikkailun halusta tai eräistä muista yhtä mi- tättömistä vaikutuksista. Mutta en sitä käyntiäni kadu.

En ole koskaan nähnyt sellaista, mitä siellä satuin näkemään ja kuu- lemaan. Siellä jouduin tehdastyö- läisten kokoukseen. Valepuvussa siellä liikuin, muutoin olisivat he tunteneet minut asiaankuulumatto- maksiksi urkkijaksi. Mikä minua sel- lä eniten kummastutti, oli se ääre- tön sopusointu ja yhteisymmärrys, joka vallitsi heidän keskuudessaan.

Nuori, tuskin kaksikymmenvuotias tyttö esiintyi heidän kiikkeimpänä ja onnistuneimpana puhujanaan. Hän oli hento ja kalpea, mutta puhues- saan niin innostunut ja voimakas, että koko maailman hän olisi voinut sylhensä sulkea. Hänen poskensa hehkuvat, silmänsä leimusivat. Kirk- kaan, valoisiin otsin hän jullisti to- tuutta. Hänen viimeiset sanansa olivat:—Oikeuden puolesta vaikka kuoloon tlemme käyköön!

Niin..... minä ihailin sellaista, sa- noi poika hiljaa lopuksi.

— Mistä he puhuivat? kysyi isä silmät synkkänä.

— Alkivat taistella oikeuksiensa puolesta. Senhän jo sanoin. Jos ei muu auta, uhkasivat mennä lak- koon. Poika vaipui äänettömyyteen.

Isän kasvot muuttuivat synkän vi- haisiksi. Hänen äänensä kähisi vi- hasta, kuin hän jatkoi:

— Kyllä nyt työläiset tulevat niin vaativaisiksi ja tottelemattomiksi, että heidän kanssaan ei tule enää kohtaa mitenkään toimeen. Väki- valtaan kai tässä kohtaa täytyy turvau- tua. Saisivat mokomat olla kiitollis- ia, kun annan heille työtä. Tekisi- vät rauhassa työtään, eivätkä alitui-

seen muriseisi ja esintyisi kohtau- tomine vaatimuksineen.

Poika tuijotti isäänsä kauan aikaa. Vihdoin hän vakavana lausui:

— Isä! Ajatelkaa joskus edes vä- hän, mitä puhutte ja miten kohtelet- te työläisiänne. Ei ole kummaa, jos työläisten ja meidän välillämme on niin suuri ristiriita. Te ette kos- kaan hetkeksikään pysähdy ajattele- maan heidän elämänsä. Ette ajat- tele, miten on mahdollista tulla toi- meen sellaisilla palkoilla, kuin te heille maksatte. Miten riittää se heidän välttämättömiin jokapäiväi- siin tarpeisiinsa, muusta nautinnos- ta puhumattakaan.

— Mitä se meihin kuuluu? Ei suinkaan se ole meidän asiamme, miten työläiset elävät. Se vain on meidän asiamme, miten me elämme. Meidän nautintomme tässä on kysy- myksessä.

Poika ei vastaa.

Isä puhuu jo mielistelevämmin.

— Sinä olet hyvä poika, pidän si- nusta. Hulluista ajatuksistasi sinun on luovuttava. Sinusta ei tule muu- toin liikemies, vaan sinusta tulee nauri! Hyvällä tai pahalla sinun täytyy jättää pois joutava hempeä- mielisytesi työväkeä kohtaan. Hel- dän etunsa ei ole meidän etumme. Sinä kyllä tiedät sen.

Poika luo uudelleen vakavan kat- seen isäänsä ja virkkaa rohkeana:

— En milloinkaan ajattele niin- kuin te. Minä en saa enää rauhaa, jos minun yhä täytyy pönkittää sitä vääryyttä, jota on niin kauan harjoit- tettu työläisiä kohtaan. Tuntoni ään- tä tahdon kuunnella. Silloin kuin minulla on tilaisuus, asetun heidän puolelleen ja taistelen heidän mukan- naan.

— Haa, poika! Onko tämä sinun vakava ajatuksesi, vai yhäkö lasket leikkää kanssani? Sano nyt totuus, muutoin on ratkaiseva hetki käsillä.

— Totuus! Vieläkö minun pitää se kerran sanoa? Minä ajattelen toisin kuin te. Vääryyttä me teem- me työläisille. Siinä ei ole mitään kaunistelemista.

— Vai niin..... murahtaa isä har- vaan ja painavasti. Sinä saat kuulla nyt totuuden. Sen olen sinulta sa- lannut tähän asti, mutta asiaan näin- ollen pidän parhaana, että saat sen tietoosi. Siis..... kuule nyt ja pää- tä!..... Sinä et ole meidän lapsemme. Sinä olet vain kasvattipoika. Kiitisi kuului kuolleen heti syntymäsi jäl- keen. Isäsi sai surmansa tehtaassa. Siksi sinussa juoksee tuo proletaa- ri veri, siksi se ei lähde vielä hie- nommissakaan olosuhteissa, vaan pulpahtelee pinnalle tuollaisissa aja- tuksissa? Jos et luovu mietteisäsi, ei sinun palkkasi enää ole meidän joukossamme, vaan kiiruhda sinne, mistä olet lähtöisin.

Pojan sydän liikutuksesta väräjäi. Niinkö asiat ovatkin? Hän on ai- noastaan otollapsi..... ei muuta. Nyt..... nyt hänen täytyy tehdä rat- kaiseva päätös: taipua, tai uhmata! Ristiriitaiset ajatukset liikkuvat al- voissa..... Vihdoin saa hän päätöksen valmiiksi.

— Isä! Näin sanon viimeisen kerran. Meidän tiemme eroavat nyt, koska te niin tahdotte. Mikä voi- makas voima minua lieneekin salai- sesti johtanut, en tiedä. Lieneekö se ollut synnynnäinen proletaariveri tai mikä muu, mutta se on vaati- nut puolustamaan heikkoja. Nyt teen viimeisen vakavan päätöksen ja otan askeleen, jolta en alo takai- sin kääntyä. Minä menen! Hän ku- marsi syvään ja lähti.

Molemmat vanhukset jäivät ih- meissään tuijottamaan hänen jäl- keensä.

— Hänelläpä on luonne terästä! hymähti vanhus. Kasvatustidin sil- miin putosi pisara kyynelvetä.

Molemmat ovat jälleen vahti.

Tehtaan työläiset ovat olleet kau- an lakossa. Yksimielisyyden voimalla he voittivat. Ne pelkurimaiset

rikkurit, jotka tunkellivat järjesty- neiden työläisten tilalle, saatettiin lopettamaan alhainen ammattinsa ja poistumaan. Monta uhria silti tämä taistelu vaati, ennenkuin työläisten voitto oli täydellinen. Tuon kalpean, kaunlin, nuoren puhujan isä kuoli lakkotaistelun aikana. Kurja sala- murhaaja iski hänen päähänsä am- mottavaan haavaan..... Mutta nuoren tytön taisteluinto tuosta tapauksesta vain sai uutta yllykettä. Suurelle kansajoukkoille hän taas puhui kit- toittavasti:

— Nouskaa taistelemaan, älkää le- vätkö. Yksi pieni voitto vasta on saavutettu, mutta me emme saa tyy- tyä tähän. Koko kapitalistinen jär- jestelmä on maahan asti muserret- tava. Meidän täytyy saada työmme täydet tulokset, ei vain muruja ja rippettä, jotka putoavat herrojen pöydältä. Meidän täytyy tuntea o- man työmme arvo. Me kannamme hartioillamme koko loiseläjä luokan. Heidän mässäyksensä ja yletön nau- tintonsa olisi mahdotonta ilman mei- dän työtämme. Mutta sellaiset illi- madot on polstettava imemästä työ- väenluokan ruumista. Meillä on jo tosiaankin aika vaatia parempia olo- suhteita. Enempi vapautta, enempi elämännautintoita, niitä vaadimme työväenluokalle. Me vaadimme ni- tä ennen emme lepää kuin vaatimuk- semme on täytetty.

Nuori-poika oli kuulemassa tytön puhetta.

Kun suurin joukko oli rientänyt ulos huoneesta, astui hän kalpean tyttösen luo.

— Kiitos ystävä! kuiskasi hän ty- tölle. Jatka vain sillitavalla. Minä taistelen rinnallasi, niin on helpompi.

Poika oli tehtaan omistajan hyl- jätty kasvattipoika.

Kalpea tyttö ja hyljätty lapsi sitoi- vat elämänsä yhteen lujilla uskollis- uuden siteillä.

Linda Lampi.

Naisia halutaan

Kuinka usein osuu silmiini sanat: "Naisia halutaan." Onhan sanoma- lehdet aina uudistamassa näitä sano- ja. Eikä useinkaan tule sivuutettua noita ilmoituksia, niitä vähän tarkem- min silmäämättä. Se johtuu kai sii- täkin, että itse aina haluaisi myydä työvoimansa sinne mistä enemmän tarjotaan. Luulisi, että työläisnaisil- la on mainion hyvät ehdot. Onhan ilmoituksiin aina liitetty seuraavan ta- paista: "Tehdastyöhön, työ kevyttä

ja puhdasta, hyvä palkka." — Kyllä sen palkan kanssa usein on niin ja näin. Ehkä myös työn laadun. Vai mikä sitte kalventaa nuorten naisten kasvot, heidän ollessa työssä tehtaas- sa?

Mutta mihin kaikkeen vielä naisia tarvitaan? — Tuolla kysytään nuoria tyttöjä tarjoilijatariksi. Heiltä odotetaan paljon. Viihättävä, koh- telias käytös, taitava ja siisti toimes- saan. Hyvä ulkomuotokin on suures- ta merkityksestä. Entäs sitten per- hepalvelijat? Heistä minä haluan sa- noa, että perhepalvelijan usein tyy- tyy kuolettaa kokonaan isätunton- sa, unhottaa oma itsensä ja työsken- nellä, puhua ja ajatellaikin toisten hyväksi. Me palvelijat olemme or- jia, niin orjia, etteivät pienet vapaus- hetket voi edes riistää meidän aja- tuksiamme vapaaksi. Kuitenkin juu- ri palvelustyttöjen kesken on vielä paljon tehtävää ennenkuin siellä kä- sitetään mitä työläisten yhteistoimin- ta merkitsee. Mikä on synnä? Sekö, että kukaan ei ajattele muuta kuin omaa itseään. Tai sekö, että ty- töt ovat aina herrasväen pimitettävänä. Lukevat heidän sanomalehtiään, jos ollenkaan lukevat, eivätkä ollen- kaan ajattele, että ne sanomalehdet juuri ovat herrasluokan käytreitä, pi- mittämässä työläisiä.

Ei, tytöt! Sallitaanko me, että ai- na meistä sanotaan: he ovat paljon järeillä muista työläisistä. Eikö mei- dän ole syytä järjestä? Ollaanko me kulkeutemassa ruusuista tietä para- tiisiin, kun saamme roukkia ruokam- me herrojen pöydiltä. Ei meillä ole syytä erottaa itseämme työläisistä, vaikka nyt olemmekin päässeet rik- kaan palatsiin tomurääsää käyttä- mään. Kyllä me pian kumminkin saamme huomata minne kuulumme. Silloin tulemme huomaamaan, että jo- tain on vinossa yhteiskuntajärjestel- mässä, joka laittaa niin räikeät rajat ihmisen ja ihmisen välille.

Työläisnaiset, raatajasikot! Tilat- kaan työläisten omia sanomalehtiä ja kirjoja. Älkää antako välinpitämät- tömyydelle valtaa. Meidän on seur- rattava ajan mukana tietoisuuden tie- tä, tietoisuus on valtaa!

Ida Niemelä.

Halutaan tietää

Missä on tuttavani ADOLFIINA NYSSÄLÄ, kotoisin Lappajärveltä. Hän oli New Yorkissa viime talvena. Ole hyvä ja anna osoitteesi ja jos ei hän itse tätä huomaa, niin jos joku hänen tuttavistaan huomauttais hä- nelle. Osoitteeni on: SELMA YLI- NEN, McCintosh Springs, Ont., Can.

Rahanlähettäjille!

Kansalaisillemme maksamme dollareista Suomen Pankin virallisen myyntikursin. Kursin muuttuessa Suomessa se meille ilmoitetaan sähkösanomalla. Näin saatte dollareistanne

KORKEIMMAN HINNAN.

Yllämainittua tapaa seuraten me maksomme dollarista

Smk. **23.80** | Smk. **23.80**
Heinäk. 8 p. | Heinäk. 9 p.

Lähetyskustannukset 25 senttiä postiteitse, \$3.50 sähköiteitse.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l.
ainoa asiamiehemme Suomessa, vastaa kauttamme lähetetyistä rahoista.

HELANDER & NEKTON
PRIVATE BANKERS,

Woolworth Bldg., Room 1104. 233 Broadway, New York City.